

Spis treści

Rozdział 1. Zagrożenia chemiczne	7
1.1. Niebezpieczne substancje chemiczne	7
1.2. Systematyka zagrożeń chemicznych	10
1.2.1. Klasyfikacja i oznakowanie zagrożeń	10
1.2.2. Postać substancji a zagrożenia	13
1.3. Drogi narażenia	16
1.3.1. Pokarmowa droga narażenia	16
1.3.2. Narażenie drogą przez skórę	16
1.3.3. Narażenie poprzez działanie na oczy	20
1.3.4. Narażenie drogą oddechową	20
1.3.5. Narażenie drogą podskórną/domięśniową	25
1.4. Zależność czasowa narażenia i efekt skumulowany	25
1.5. Odory a toksyczność	26
Rozdział 2. Zagrożenia radiologiczne	29
2.1. Promieniowanie jonizujące	29
2.1.1. Rodzaje promieniowania jonizującego	29
2.1.2. Wpływ promieniowania jonizującego na organizmy żywe	29
2.1.3. Szkodliwość różnych typów promieniowania jonizującego	31
2.2. Ekspozycja, dawka i moc dawki promieniowania jonizującego	32
2.2.1. Jednostki ekspozycji i dawki promieniowania jonizującego	33
2.2.2. Jednostki mocy dawki i intensywności ekspozycji promieniowania jonizującego	36
2.3. Zagrożenie radiacyjne i zasady ochrony radiologicznej	38
2.3.1. Optymalizacja ochrony radiologicznej – zasada ALARA	39
2.3.2. Limity dawek granicznych	40
2.3.3. Limity mocy dawki promieniowania jonizującego	41
2.3.4. Skutki pochłonięcia promieniowania jonizującego – choroba popromienna	42
2.4. Ochrona przed promieniowaniem jonizującym	43
2.4.1. Intensywność promieniowania	44
2.4.2. Czas napromienienia	44
2.4.3. Odległość od źródła promieniowania	44
2.4.4. Osłony przed promieniowaniem jonizującym	45
2.5. Podsumowanie	48
Rozdział 3. Zagrożenia biologiczne	50
3.1. Przegląd zagrożeń biologicznych	50
3.2. Czynniki biologiczne o największym potencjale	53
3.2.1. <i>Bacillus anthracis</i>	53
3.2.2. <i>Yersinia pestis</i>	55
3.2.3. <i>Francisella tularensis</i>	57
3.2.4. Wirus Ebola	58

PODRĘCZNIK TRENINGOWY

3.2.5. Patogeny wielolekooporne (MDR)	59
3.2.6. Toksyna <i>Clostridium botulinum</i>	59
3.2.7. Rycyna	60
3.2.8. Abryna	62
3.2.9. Mykotoksyna T-2	62
Rozdział 4. Znajomość i zrozumienie detekcji oraz identyfikacji substancji CBR	67
4.1. Detekcja związków chemicznych	69
4.1.1. Chemiczne metody wykrywania skażeń	71
4.1.2. Biochemiczne metody wykrywania skażeń chemicznych	72
4.1.3. Fizyczne i fizykochemiczne metody detekcji skażeń chemicznych	72
4.1.4. Zdalne metody detekcji skażeń chemicznych atmosfery	83
4.1.5. Wykrywanie substancji chemicznych – podsumowanie	84
4.2. Detekcja promieniowania jonizującego oraz substancji radioaktywnych	85
4.2.1. Detektory promieniowania jonizującego	86
4.2.2. Radiometry – przyrządy do pomiaru mocy dawki promieniowania jonizującego	92
4.2.3. Dozymetry – przyrządy do pomiaru dawki pochłoniętego promieniowania jonizującego	98
4.2.4. Detekcja promieniowania jonizującego – podsumowanie	102
4.3. Detekcja zagrożeń biologicznych – niebezpieczne patogeny i toksyny biologiczne	103
4.3.1. Metody pozwalające na wykrycie białka w próbce	104
4.3.2. Analiza obecności kwasów nukleinowych – DNA i RNA	107
4.3.3. Testy immunochromatograficzne	109
4.3.4. Metoda Real-Time PCR	110
4.3.5. Cytometria przepływowa	111
4.3.6. Bioluminometria	113
4.4. Nieniszczące techniki ewaluacji zawartości obiektów zamkniętych	113
4.4.1. Radiografia rentgenowska	115
4.4.2. Indukowana neutronami spektrometria gamma	123
Rozdział 5. Ochrona osobista przed zagrożeniami CBR	138
5.1. Wstęp	138
5.2. Koncepcja trzech stref w ochronie przeciw zagrożeniom CBR	139
5.3. Zasady doboru środków ochrony osobistej przed zagrożeniami CBR	140
5.4. Sprzęt ochrony osobistej CBR	141
5.4.1. Sprzęt ochrony osobistej dróg oddechowych	141
5.4.2. Ochrona skóry przed czynnikami CBR	147
5.4.3. Poziomy ochrony osobistej	154
5.4.4. Dobór właściwego poziomu ochrony osobistej	157
5.5. Elementy programu zarządzania środkami ochrony osobistej	160
5.6. Zarządzanie medyczne	160
5.7. Podsumowanie	161

Rozdział 6. Zasady poboru próbek, sprzęt i procedury	163
6.1. Podstawowe zasady poboru próbek	163
6.1.1. Strategie poboru próbek	163
6.1.2. Homogenizacja próbki	165
6.1.3. Rozważania ogólne dotyczące miejsca poboru próbek	166
6.1.4. Kontrola jakości	167
6.1.5. Użycie sprzętu do poboru próbek w warunkach polowych	168
6.1.6. Porady dotyczące poboru próbek	168
6.1.7. Obrabianie próbek w warunkach polowych	170
6.2. Sprzęt do poboru próbek	170
6.2.1. Sprzęt do poboru próbek powietrza i par	171
6.2.2. Próbkę ciekłą	171
6.2.3. Suche i wilgotne próbki wymazowe	172
6.2.4. Próbkę stałą	172
6.2.5. Pojemnik transportowy do próbek	173
6.3. Procedury poboru próbek	174
6.3.1. Planowanie i zestawianie sprzętu	174
6.3.2. Ogólne instrukcje dotyczące poboru próbek	175
6.3.3. Uszczelnianie, pakowanie i transportowanie w miejscu poboru ..	178
6.3.4. Dzielenie próbeki	178
6.4. Procedury pobierania próbek w warunkach niebezpiecznych: zadania zespołowe i zarządzanie próbkami	179
6.4.1. Zespół pobierający próbki i personel pomocniczy	179
6.4.2. Procedury bezpieczeństwa i ochrony	181
6.4.3. Przygotowanie sprzętu	181
6.4.4. Procedury pobierania próbek	182
6.4.5. Dekontaminacja, pakowanie i transport próbek na miejscu	183
6.4.6. Transport próbek poza miejsce pobrania	184
6.4.7. Dokumentacja	184
Załącznik 6.1. Formularz poboru próbki	187
Załącznik 6.2. Formularz łańcucha dozoru	188
Rozdział 7. Procedury dekontaminacyjne	189
7.1. Strategia procesu dekontaminacji	189
7.1.1. Unikanie skażeń	189
7.1.2. Kontrola skażeń	190
7.1.3. Kontrola procesu dekontaminacji	190
7.2. Plan operacyjny dla zadań wymagających późniejszego odkażania ludzi i sprzętu	191
7.2.1. Opis zadań do wykonania w warunkach zagrożenia czynnikami CBR	191
7.2.2. Wybór indywidualnych środków ochrony przed skażeniami oraz wyposażenia	192

PODRĘCZNIK TRENINGOWY

7.3. Procedury dekontaminacyjne	194
7.3.1. Metody dekontaminacji	194
7.4. Organizacja stacji dekontaminacji	198
7.4.1. Zasady ogólne	198
7.4.2. Schemat organizacyjny stacji usuwania skażeń	200
7.4.3. Podsumowanie	207
7.5. Zasady odkażania różnorodnych obiektów	207
7.5.1. Odkazanie indywidualnych środków ochrony przed skażeniami. . .	208
7.5.2. Odkazanie sprzętu	209
7.5.3. Odkazanie skóry	209
7.6. Uwagi końcowe	209
Załącznik	216